

Cercetări despre efectul placebo

Tradus de Mircea Băduț

Mai jos sunt detalii din câteva cercetări asupra efectului placebo, cercetări care au fost publicate în literatura științifică. Studiile din Tabelul 1 se referă la modul în care culoare, costul, ambalajul și numărul de tablete pot influența efectul placebo. Tabelul 2 detaliază două studii care au comparat puterea efectului placebo la pacienți cărora li s-au administrat tipuri diferite de tratamente placebo.

Tipul contextului psiho-social	Descrierea studiului	Rezultate
Numărul de tablete	A vizat numai datele despre placebo din mai multe teste clinice controlate în sens placebo pentru tratamente de ulcer stomacal. S-a comparat situațiile în care s-au administrat două tablete de zahăr pe zi, cu cele în care s-au administrat patru tablete de zahăr pe zi. În toate testele, ulcerele au fost diagnosticate fără echivoc folosind o cameră video de gastroscopie coborâtă în stomac (Moerman, 1983).	Rata de dispariție a ulcerelor a fost mai ridicată la pacienții care au primit patru tablete pe zi, față de cei care au primit două: un efect placebo puternic a fost obținut prin creșterea numărului de tablete. La aceleași concluzii s-a ajuns și într-un studiu recent folosind un set de date diferit (de Craen, 1999)
Culoarea tabletelor	Înainte de a li se da ca temă o lectură de o oră, la un grup de 52 de studenți s-au administrat una sau două pastile de zahăr, care era fie albastre fie roz. Studenților li s-a spus că pastila primită este fie un stimulant fie un depresant, fără să se menționeze care este culoarea corespunzătoare (Blackwell et al, 1972).	S-a măsurat starea de bine a subiecților (inclusiv pulsul, tensiunea arterială, mărimea pupilei). Cei care au luat pastila albastră au fost mai puțin bine decât cei care au luat pastila roz. Acest rezultat probabil reflectă semnificația culturală a acestor culori: albastrul înseamnă calm, roșul înseamnă acțiune. De asemenea, două pastile au avut mai mult efect decât

Material de sprijin pentru:

Brown A (2011) Doar efect placebo? *Science in School* 21.
www.scienceinschool.org/2011/issue21/placebo/romanian

		una singură.
Ambalajul tabletelor	Un grup de 835 de femei cu dureri de cap au fost tratate cu aspirină sau cu tablete de zahăr. Pastilele au fost ambalate fie într-o cutie nemarcată fie într-o cutie aparținând unui nume comercial recunoscut (Bratihwaite and Cooper, 1981).	În mod firesc, aspirina a avut efect mai puternic asupra durerilor de cap decât pastilele de zahăr. Dar efectul ambelor tablete a fost semnificativ mai ridicat la persoanele care le-au luat din cutiile marcate cu renume. Acest aspect ilustrează importanța ideilor preconceptuate despre medicamentele pe care le luăm.
Costul tabeltelor	Un tratament conținând un nou calmant a fost administrat unui grup de 82 de indivizi. La jumătate dintre ei li s-a spus că fiecare tabletă costă 2,5 dolari, la cealaltă jumătate 10 dolari. Participanților li s-a cerut apoi să spună cât de tare au resimțit un șoc electric aplicat la încheietură înainte și după administrarea pastilei (Waber, 2008).	Atenuarea durerii a fost mai pronunțată la cei care au luat pastile mai scumpe. Se pare că există o relație între prețul medicamentului și efectul placebo, reflectând credința noastră că dacă ceva costă mai mult probabil că el este de calitate mai înaltă.

Tabelul 1: Cum influențează culoarea, costul, ambalajul și numărul tabletelor efectul placebo

Material de sprijin pentru:

Brown A (2011) Doar efect placebo? *Science in School* 21.
www.scienceinschool.org/2011/issue21/placebo/romanian

Tratamente comparate	Descrierea studiului	Rezultate
Pastile și injecții	A vizat date placebo din 22 de teste clinice pentru a compara efectul injecțiilor cu apă sărată cu cel al pastilelor de zahăr pentru tratarea migrenei (Kleijnen, 2000).	Injecțiile cu apă sărată au fost mai eficiente decât pastilele. Aceasta se poate datora faptului că injecția este o formă mai dramatică de tratament, și pacienții se așteaptă la un efect terapeutic mai mare.
Pastile și acupunctură	La grup de 270 de indivizi suferind de dureri ale brațelor s-a administrat fie o pastilă de zahăr, despre care li s-a spus că este un calmant, fie li s-a aplicat un tratament fals de acupunctură, în care acul se înfigea razant dar nu străpungea pielea (Kaptchuk, 2006)	Tratamentul de acupunctură aparentă a fost mai eficientă în atenuarea durerii. Aceasta se poate explica prin dramatism și prin nivelul înalt de contact pacient-medic implicat de acupunctură.

Tabelul 2: Cum a influențat tipul de tratament efectul placebo

Referințe

Blackwell B, Bloomfield SS, Buncher CR (1972) Demonstration to medical students of placebo responses and non-drug factors. *Lancet* **1**: 1279-82. doi: 10.1016/S0140-6736(72)90996-8

Branthwaite A and Cooper P (1981) Analgesic effects of branding in treatment of headaches. *British Medical Journal (Clinical Research Education)* **282**: 1576-8. doi: 10.1136/bmj.282.6276.1576

de Craen AJ (1999) Placebo effect in the treatment of duodenal ulcer. *British Journal of Pharmacology* **48**: 853-860. doi: 10.1046/j.1365-2125.1999.00094.x

Moerman DE (1983) General medical effectiveness and human biology: placebo effects in the treatment of ulcer disease. *Med Anth Quarterly* **14**: 3-16. doi: 10.1525/maq.1983.14.4.02a00020

Kaptchuk T (2006) Sham device versus inert pill: randomised controlled trial of two placebo treatments. *British Medical Journal* **332**: 391-394. doi: 10.1136/bmj.38726.603310.55

Material de sprijin pentru:

Brown A (2011) Doar efect placebo? *Science in School* **21**.
www.scienceinschool.org/2011/issue21/placebo/romanian

Kleijnen J (2000) Placebo effect in the acute treatment of migraine: subcutaneous placebos are better than oral placebos. *Journal of Neurology* **247**: 183-188. doi: 10.1007/s004150050560

Waber RL et al (2008) Commercial features of placebo and therapeutic efficacy. *Journal of the American Medical Association* **299**: 1016-1017. doi: 10.1001/jama.299.9.1016

Material de sprijin pentru:

Brown A (2011) Doar efect placebo? *Science in School* **21**.
www.scienceinschool.org/2011/issue21/placebo/romanian